

Brüssel, 2.5.2017
COM(2017) 226 final

2017/0095 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

**milles esitatakse soovitus pikendada ajutist sisepiirikontrolli, mida tehakse
erandjuhtudel, kui on ohus Schengeni ala üldine toimimine**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Liitu saabunud enneolematu suure rändajate voo ja olulise teisese rände tõttu taastas 2015. aastal mitu ELi liikmesriiki ajutiselt piirikontrolli. Olukord kujutas endast mitme Schengeni riigi jaoks tõsist ohtu avalikule korrale ja sisejulgeolekule¹.

Oht tekkis tõsiste probleemide tõttu teatavate liidu välispiiri osade kontrollimisel, seades kahtluse alla kogu Schengeni ala toimimise. Schengeni piirieeskirjade artikli 29 kohaselt võeti nõukogu soovitusena² komisjoni ettepaneku³ alusel vastu ELi tasandil koordineeritud lähenemisviis, millega soovitati viiel Schengeni riigil (Austria, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Norra) jätkata proportsionaalset ajutist piirikontrolli piiratud arvul sisepiiri lõikudel.

Schengeni piirieeskirjade artikli 29 kasutuselevõtt ja ajutist piirikontrolli käsitleva koordineeritud lähenemisviisi vastuvõtmine ELi tasandil kuuluvad nende algatuste hulka, mis on esitatud tegevuskavas „Tagasi Schengeni juurde“⁴. Tegevuskava eesmärk on luua tingimused kõigi sisepiirikontrollide kaotamiseks ja Schengeni ala tavapärase toimimise taastamiseks niipea kui võimalik.

Nõukogu soovitas esialgu jätkata proportsionaalset ajutist piirikontrolli kuue kuu jooksul. Nõukogu pikendas kooskõlas artikliga 29 oma soovitus nendele viiele liikmesriigile⁵ kaks korda, kummalgi korral kolmeks kuuks. Samas märkis nõukogu, et meetmed on andnud tulemusi ja olukord on üldiselt paranenud. Seda silmas pidades seati piirikontrolli jätkamiseks rangemad tingimused ja asjaomaseid Schengeni riike kohustati esitama iga kuu üksikasjalik aruanne.

Schengeni piirieeskirjade artiklite 25 ja 29 kohaselt võib kooskõlas artiklis 29 sätestatud tingimuste ja menetlusega piirikontrolli tähtaega pikendada, kui erandlik olukord ei lõpe.

Nõukogus vastuvõetud soovitus ei takista võtmast kõikidele Schengeni riikidele, sealhulgas viiele asjaomasele Schengeni riigile kättesaadavaid täiendavaid meetmeid vastavalt üldeeskirjadele, mille kohaselt taaskehtestatakse sisepiiridel ajutiselt piirikontroll, kui liikmesriigi avalikku korda või sisejulgeolekut ähvardab muu tõsine oht, mis ei tulene puudustest välispiiri haldamisel. Näiteks teatas selle tähtaja jooksul Prantsusmaa, keda soovitus ei hõlma, kogu oma sisepiiril piirikontrolli taastamisest ja jätkamisest

¹ Kronoloogilises järjestuses: Saksamaa, Austria, Sloveenia, Ungari, Rootsi, Norra ja Taani.

² Nõukogu 12. mai 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/894, milles esitatakse soovitus ajutise sisepiirikontrolli kehtestamise kohta erandjuhtudel, mis ohustavad Schengeni ala üldist toimimist (ELT L 151, 8.6.2016, lk 8–11).

³ Komisjoni ettepanek: nõukogu rakendusotsus, milles esitatakse soovitus ajutise sisepiirikontrolli kehtestamise kohta erandjuhtudel, mis ohustavad Schengeni ala üldist toimimist (COM(2016) 275 final, 4. mai 2016).

⁴ Komisjoni 4. märtsi 2016. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule: Tegevuskava „Tagasi Schengeni juurde“ (COM(2016) 120 final).

⁵ Nõukogu 11. novembri 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/1989, milles esitatakse soovitus pikendada ajutist sisepiirikontrolli, mida tehakse erandjuhtudel, mis ohustavad Schengeni ala üldist toimimist (ELT L 306, 15.11.2016, lk 13–15), ja nõukogu 7. veebruari 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/246, milles esitatakse soovitus pikendada ajutist sisepiirikontrolli, mida tehakse erandjuhtudel, mis ohustavad Schengeni ala üldist toimimist (ELT L 36, 11.2.2017, lk 59–61).

terrorismiohu tõttu. Pärast Stockholmis toimunud terroriakti teatas Rootsi ajutise piirikontrolli taaskehtestamisest kogu sisepiiril ajavahemikuks 7.–15. aprill 2017.

Komisjon on täiesti teadlik sellest, et uute rändevoogude tekkimine mis tahes ELi piirilõigul ohustaks tõsiselt avalikku korda ja sisejulgeolekut ühes või mitmes liikmesriigis. Seetõttu võetakse meetmeid tegevuse koordineerimiseks mitmel mere- ja maapiiri lõigul. Muu hulgas suurendatakse partnerlusraamistiku raames ja uute meetmetega jõupingutusi Vahemere keskosa marsruudil⁶ asuvatel asjakohastel välispiiri lõikudel. Komisjon tunnistab, et viimastel aastatel on tekkinud uusi julgeolekuprobleeme. Seda näitasid hiljutised terroriaktid Berliinis, Stockholmis ja Pariisis. Seoses sellega tuleks märkida, et komisjon uurib, kas kehtiv õigusraamistik, mis vastab senisele julgeolekuorukorrale, on kohane ka siis, kui julgeolekuohud muutuvad.

Komisjon kavatseb jätkata tööd, et tagada olemasolevate vahendite täielik ärakasutamine ning tulla olukorra stabiliseerimiseks välja vajalike uute algatustega, pidades silmas, et sisepiiride kontrollimise jätkamise puudused (majanduslik kulukus, inimeste liikumisvabaduse kärpimine) ja sisepiiridel kontrollimise senised tulemused peavad olema tasakaalus.

Praegune olukord

Komisjon järeldab, tuginedes viie asjaomase Schengeni riigi kuuaruannetele ja tema käsutuses olevale teabele, et kontrollimine toimub soovitusel esitatud tingimuste kohaselt. Nagu ka eelmiste tähtaegade jooksul, on kontrollimist teostatud ainult siis, kui see on vajalik, see on olnud proportsionaalne ja suunatud, selle intensiivsus on jäänud hädavajaliku piiresse ning see on võimalikult vähe takistanud tavainimestel ületada asjaomaseid sisepiire. Komisjon märgib, et kõik viis Schengeni riiki osutasid oma aruannetes vajadusele sisepiirikontrolli jätkata. Samas märgib komisjon, et Sloveenia väljendas kahtlust, kas Austria ja Sloveenia vahelisel piiril kontrolli jätkamine on vajalik. Sloveenia leiab, et ajutise sisepiirikontrolli kehtestamise järgsel ajal on olukord põhjalikult muutunud.

7. veebruari 2017. aasta soovitusel kohastes Schengeni riikide aruannetes esitatud teave kinnitab 2016. aasta 12. mai ja 11. novembri soovitusel alusel esitatud aruannetest ilmnunud suundumusi saadud varjupaigataotluste ja sisenemiskeelu saanud isikute arvu kohta, andes tunnistust olukorra järk-järgulisest stabiliseerumisest.

Kreeka välispiiri kaudu Euroopa Liitu saabujate arv oli ka 7. veebruari 2017. aasta soovitusel kehtivusaja jooksul madal, kuigi viimase paari nädala jooksul see pisut suurenes, kuna ilm oli leebem ja soodsam. Olukorra kontrolli all hoidmiseks käivitatakse Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit⁷ ning rakendatakse ELi-Türgi 18. märtsi 2016. aasta avaldust.

Kuid selleks et tagada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti suutlikkus kaitsta ELi välispiire, tuleb veel palju ära teha. Lõpule tuleb viia ametile operatsioonide läbiviimiseks vajalike vahendite loomine. Eelõige peavad liikmesriigid andma tema käsutusse kiireks reageerimiseks vajalikud vahendid. Lõpule tuleb viia nõrkade kohtade hindamine. Esimesed soovitused esmajärjekorras lahendamist vajavate puuduste kohta esitatakse asjaomastele

⁶ Vt komisjoni 25. jaanuari 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule: „Ränne Vahemere keskosa rändeteel. Rändevoogude haldamine ja inimelude päästmine“ (JOIN(2017) 4 final).

⁷ Vt komisjoni 3. mai 2017. aasta kolmas aruanne Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule Euroopa piiri- ja rannikuvalve toimivuse tagamise kohta (COM(2017) 219 final).

liikmesriikidele tõenäoliselt mai lõpuks ja esimese simulatsiooniõppuse tulemused 2017. aasta oktoobri lõpuks. 2017. aasta aprillis, kui nõukogu oli heaks kiitnud läbirääkimisvolitused staatust käsitleva lepingu sõlmimiseks kahe ELi naaberriigiga, algasid läbirääkimised Serbiaga. EL loodab, et peagi algavad ka läbirääkimised endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga.

Alates 15. märtsist 2017 taastatakse Kreekas järk-järgult Dublini õigusnormide täielikku kohaldamist. Komisjoni soovitus⁸ tegelikuks rakendamiseks ja Kreeka Schengeni süsteemis täieliku osalemise tagamiseks tuleb veel palju tööd teha. Samal ajal tehakse tööd ka osutatud normide parandamiseks.

Kreekas on endiselt väga palju – umbes 60 000 – ebaseaduslikku rändajat ja varjupaigataotlejat. Kreeka esmase vastuvõtu keskused ja laagrid endiselt ülerahvastatud taotluste menetlemise aegluse tõttu. Ümberpaigutatute ja tagasisaadetute arv on liiga väike selleks, et leevendada ülerahvastust ja survet Kreeka ametiasutustele. Olukord Lääne-Balkani rändeteel on viimastel nädalatel mõnevõra stabiliseerunud, kuid see võib leebema ilmaga kiiresti muutuda. Rändeteel paiknevad liikmesriigid võtavad endiselt meetmeid võimalike erakorraliste rändevoogude takistamiseks ja ehitavad piiridele tarasid.

Seega võib öelda, et olukord tervikuna on ikka veel ebastabiilne ja asjaomaseid liikmesriike varitseb endiselt ebaseadusliku rände oht. Olukorra stabiliseerimiseks tuleb rohkem pingutada.

Edasine tegevus

Edusammudest hoolimata ei ole veel täielikult täidetud tegevuskavas „Tagasi Schengeni juurde“ sätestatud tingimused praeguse sisepiirikontrolli kaotamiseks.

Nagu eelmisel perioodil, valmistab ka nüüd muret Kreekas asuvate rändajate hulk, mis võib õigustada asjakohaste meetmete jätkamist. Olukord Lääne-Balkani rändeteel on endiselt ebastabiilne ja ebaseadusliku rände oht, mis varitseb liikmesriike, keda kõige rohkem mõjutab Kreekast lähtuv ebaseaduslike rändajate teisene ränne, ei ole kuhugi kadunud.

Nagu eespool selgitatud, kulub Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil veel mõni kuu, kuni ta saavutab suutlikkuse täiel määral täita oma rolli ELi välispiiri kaitsel.

Selleks et Kreekas kuhjunud varjupaigataotlused saaksid läbi vaadatud, tuleb oluliselt kiirendada ümberpaigutamist ja tagasisaatmist Kreekast ja muudest liikmesriikidest. Seetõttu soovitab komisjon tungivalt liikmesriikidel täita ümberpaigutamiseesmärgid 2017. aasta septembriks, tagades, et ümber paigutatakse kõik tingimustele vastavad kandidaadid.

Eespool esitatud asjaolud annavad tunnistust sellest, et erandlik olukord ei ole lõppenud, mistõttu võib komisjoni arvates lubada Austrial, Saksamaal, Taanil, Rootsil ja Norral pikendada erakorralise meetme – sisepiiridel piirikontrolli teostamise – tähtaega veel ühe proportsionaalse ajavahemiku võrra.

⁸ Komisjoni 8. detsembri 2016. aasta soovitus, mis on adresseeritud liikmesriikidele ja milles käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 kohaste Kreekale üleandmise taasalustamist (C(2016) 8525 final).

Sisepiirikontrolli pikendamine jääb nende Schengeni riikide otsustada, kuid neil tuleb võtta arvesse, et see kontroll on vaid viimane abinõu. Selleks et täita oma lubadus teha nende Schengeni riikidega koostööd ajutise sisepiirikontrolli järk-järguliseks kaotamiseks, arendades muid meetmeid, mida saab võtta piirikontrolli asemel kindlakstehtud ohtude kõrvaldamiseks, võtab komisjon lisaks käesolevale soovitusel vastu ka soovitusel, mis käsitleb proportsionaalset politseikontrolli ja politseikoostööd Schengeni alal. Selles seletab komisjon, kuidas Schengeni riigid saavad kasutada politsei volitusi kogu territooriumil ning sisepiiride vahetus läheduses ja Euroopa peamistel transporditeedel. Soovitusel kutsutakse Schengeni riike ka üles suurendama piiriülest politseikoostööd ja proportsionaalset politseikontrolli kogu riigi territooriumil, sealhulgas piirialadel. Seda silmas pidades on asjaomastel Schengeni riikidel ilmselt vaja teha ettevalmistusi: ette näha vahendid, määrata kindlaks ülesanded ja hankida kaasaegse tehnoloogiaga seadmed – või lihtsalt muuta paradigmat ja harjumusi uue olukorraga kohanemiseks. Kuna nad vajavad selleks piisavalt aega, soovib komisjon soovitusel rakendada niipea kui võimalik, kuid mitte rohkem kui kuue kuu jooksul.

Selle soovitusel rakendamiseni peaksid need viis Schengeni riiki iga kord enne sisepiiridel ajutise piirikontrolli kehtestamist või pikendamist analüüsima, kas politseikontrolli tugevdamine ei võimaldaks kindlakstehtud ohtusid kõrvaldada samu tulemuslikult.

Võttes arvesse olemasolevaid andmeid, prognoositavalt Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti loomise lõpuleviimiseks ja Schengeni ala proportsionaalset politseikontrolli ja politseikoostööd käsitleva soovitusel rakendamiseks kuluvat aega ning seda, et leebema ilma tõttu võib ebaseaduslikult ELi saabujate arv ja hilisem teisene ränne suurened, ei tohiks erandlikust olukorrast tingitud seekordne viimane ajutine sisepiirikontrolli pikendamine⁹ ületada kuut kuud.

Ettepaneku kohaldamisala

Viiel Schengeni riigil, kes rakendavad praegu ajutist sisepiirikontrolli vastavalt nõukogu 7. veebruari 2017. aasta soovitusel, tuleks rangetel tingimustel lubada kontrolli jätkata veel kuus kuud.

Selleks et jätkata sisepiiridel ajutise piirikontrolli järk-järgulist kaotamist, võttes arvesse olukorra stabiliseerumist, peaksid asjaomased Schengeni riigid kõigepealt hoolikalt analüüsima, kas väljaselgitatud ohtusid avalikule korrale ja sisejulgeolekule ei saa piisaval määral kõrvaldada politseikontrolli tugevdamisega nende territooriumil, sealhulgas piirialadel kooskõlas komisjoni 3. mai 2017. aasta soovitusel Schengeni ala proportsionaalse politseikontrolli ja politseikoostöö kohta, nii et piirikontrolli taaskehtestamine/pikendamine asjaomastel sisepiiridel oleks viimane abinõu. Korrapäraselt tuleks uurida võimalusi võtta muid meetmeid. Seejuures tuleks eelistada muid meetmeid, kuna neil on väiksem mõju isikute vabale liikumisele Schengeni alal. Asjaomased Schengeni riigid peaksid kõige asjakohasemate vahendite (sealhulgas politseikontroll) leidmiseks teostama analüüsi ja teavitama teisi liikmesriike, Euroopa Parlamenti ja Euroopa Komisjoni viimase võimalusena piirikontrolli jätkamise otsuste põhjustest.

Käesolevasse soovitusel jäävad alles 7. veebruari 2017. aasta soovitusel esitatud nõuded, mille kohaselt asjaomased liikmesriigid vaatavad igal nädalal läbi kontrolli teostamise

⁹ Vt Schengeni piirieskirjade artikli 29 lõige 1, mille kohaselt võib esialgset sisepiirikontrolli tähtaega pikendada kuni kolm korda.

vajalikkuse, sageduse, koha ja aja, kohandavad kontrollimist vastavalt kõrvaldamist vajava ohu tasemele ning sobival juhul lõpetavad selle järk-järgult. Selleks et piirikontrolli tehtaks üksnes nendel sisepiirilõikudel, kus seda peetakse kooskõlas Schengeni piirieeskirjadega vajalikuks ja proportsionaalseks, peaksid soovitud täitvad Schengeni riigid korrapäraselt konsulteerima asjaomaste liikmesriikidega.

Üksikasjalike andmete esitamise kohustus, mis kehtestati 7. veebruari 2017. aasta soovitusel, jääb kehtima. Iga käesoleva soovitusel rakendamise kuu lõppedes peaks iga asjaomane liikmesriik andma komisjonile ja nõukogule viivitamata aru tehtud kontrolli tulemustest ja asjakohasel juhul esitama hinnangu kontrolli jätkamise vajaduse kohta. Aruanne peaks sisaldama vähemalt kontrollitud isikute koguarvu, kontrolli tulemusel antud sisenemiskeeldude koguarvu, kontrolli tulemusel tehtud tagasisaatmisotsuste koguarvu ja kontrollitud sisepiiri lõikudes saadud varjupaigataotlejate koguarvu.

Komisjon jälgib tähelepanelikult soovitusel kohaldamist ja kohapealset olukorda.

Komisjon jälgib ja võtab arvesse ka seda, kuidas asjaomased Schengeni riigid rakendavad Schengeni ala proportsionaalset politseikontrolli ja politseikoostööd käsitlevat soovitud, lähtudes ajutise sisepiirikontrolli järk-järgulise kaotamise eesmärgist.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate õigusnormidega**

Käesolev soovitus on mõeldud poliitikavaldkonnas kehtivate sätete rakendamiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev soovitus on seotud liidu siseturu ning rände- ja varjupaigapoliitikaga.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruse (EL) nr 2016/399 (isikute üle piiri liikumist reguleerivate liidu eeskirjade (Schengeni piirieeskirjad) kohta) artikkel 29.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Määruse (EL) 2016/399 artiklis 29 on sätestatud, et nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal vastu soovitusel ajutise sisepiirikontrolli kehtestamise kohta.

Liidu meetmed on vajalikud, kui ohus on sisepiirikontrollita ala üldine toimimine.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek ei lähe seotud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Võttes arvesse ettepaneku kiireloomulisust, ei olnud sidusrühmadega võimalik konsulteerida.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata

- **Mõju hindamine**

Piiratud ajakava tõttu ning asjaomaste Schengeni riikide esitatud andmete ja Kreeka olukorda käsitlevate saadaolevate andmete alusel ei olnud võimalik täiemahulist mõjuhinnangut teha.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Ettepaneku koostamisel võeti arvesse põhiõiguste kaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatav meede ei mõjuta ELi eelarvet.

5. MUUD KÜSIMUSED

Ei kohaldata

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

milles esitatakse soovitus pikendada ajutist sisepiirikontrolli, mida tehakse erandjuhtudel, kui on ohus Schengeni ala üldine toimimine

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrust (EL) nr 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad),¹⁰ eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- 1) Nõukogu võttis 12. mail 2016 vastavalt komisjoni ettepanekule kooskõlas Schengeni piirieskirjade artikliga 29 vastu rakendusotsuse, milles esitatakse soovitus ajutise sisepiirikontrolli kehtestamise kohta erandjuhul, mis ohustab Schengeni ala üldist toimimist.
- 2) Nõukogu soovitas viiel Schengeni riigil (Austria, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Norra) teostada esialgu kuue kuu jooksul piiratud arvul sisepiiri lõikudel proportsionaalset ajutist piirikontrolli, et kõrvaldada tõsine oht avalikule korrale või sisejulgeolekule, mida tekitavad kõnealustes riikides Kreeka välispiiri kontrollimisel valitsevad tõsised probleemid ning Kreeka kaudu sisenevate ja hiljem teistesse Schengeni riikidesse edasi liikuda püüdvate ebaseaduslike rändajate teisene ränne. Nõukogu pikendas komisjoni ettepaneku põhjal seda tähtaega kahel korral – 11. novembril 2016 ja 7. veebruaril 2017 – kolme kuu võrra.
- 3) Schengeni piirieskirjade artiklite 25 ja 29 kohaselt võib nõukogu soovitatud esialgset tähtaega pikendada, kui erandlik olukord ei ole lõppenud.
- 4) 11. novembri 2016. aasta ja 7. veebruari 2017. aasta soovituse kohaselt tuleb Schengeni riikidel esitada komisjonile iga kuu aruanne tehtud kontrolli tulemuste kohta ja hinnang kontrolli jätkamise vajaduse kohta, kui see on asjakohane. Komisjon sai sellised aruanded kõigilt Schengeni riikidelt. Neis aruannetes esitatud teabest ilmneb, et kontroll vastas soovitusel sätestatud tingimustele. Teabest võib järeldada, et sisenemiskeelu saanud isikute arv ja saadud varjupaigataotluste arv annavad tunnistust nende riikide olukorra stabiliseerumisest.
- 5) Märkimisväärsetest edusammudest hoolimata ei ole veel täielikult täidetud tegevuskavas „Tagasi Schengeni juurde“ sätestatud tingimused kõigi sisepiirikontrollide kaotamiseks ja Schengeni ala tavapärase toimimise taastamiseks. Kreekas ja Lääne-Balkani rändeteel on endiselt palju ebaseaduslikke rändajaid, kellest

¹⁰ ELT L 77, 23.3.2016, lk 1.

osa ei ole arvele võetud. Need rändajad võivad endiselt põhjustada ebaseaduslikku teisest rännet Schengeni alal.

- 6) Teatistes, mis sisaldas tegevuskava „Tagasi Schengeni juurde“, määras komisjon kindlaks mitmed meetmed, mida tuleb võtta Schengeni ala tavapärase toimimise taastamiseks. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet on loomisel. Liikmesriikidel tuleb anda panus ameti tegevuseks vajalike vahendite näol, et amet saaks täiel määral täita oma rolli liidu välispiiri kontrollimisel. Esimese haavatavuse hinnangu soovitusi ei ole veel avaldatud. Serbiaga staatust käsitleva lepingu sõlmimiseks peetavad läbirääkimised alles käivad.
- 7) Nagu kinnitati viiendas eduaruandes,¹¹ annab rohkem kui aasta eest, 18. märtsil 2016 tehtud ELi ja Türgi avalduse rakendamine ka praegu konkreetseid tulemusi, kuid Kreekast Türki tagasi saadetuid on endiselt vähem kui saabunuid, mis suurendab survet Kreeka saartele. Jätkata tuleb ka avalduse muude tahkude rakendamist. Avalduse rakendamist tuleb pidevalt jälgida. Sama kehtib ka Lääne-Balkani rändetee olukorra ja Lääne-Balkani rändeteel olevate riikide juhtide kohtumisel tehtud avalduse rakendamise kohta.
- 8) Seega püsib endiselt erandolukord, mis ohustab tõsiselt avalikku korda ja sisejulgeolekut ning kogu Schengeni ala toimimist tervikuna.
- 9) Eespool nimetatud asjaolusid arvesse võttes tundub, et kooskõlas Schengeni piirieskirjade artikliga 29 võib viimase abinõuna lubada praegu asjaomastel sisepiiridel ajutist piirikontrolli teostavatel Schengeni riikidel Austrial, Saksamaal, Taanil ja Rootsil ning assotsieerunud riigil Norral viimast korda pikendada kontrollimise kestust.
- 10) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni soovitusi, mis käsitleb proportsionaalset politseikontrolli ja politseikoostööd Schengeni alal. Soovitus võib kaasa aidata ajutise sisepiirikontrolli järk-järgulisele kaotamisele kuni selle täieliku lõpetamiseni ning Schengeni ala tavapärase toimimise võimalikult kiirele taastamisele. Seejuures tuleks eelistada politseikontrolli kasutamist avalikku korda ja sisejulgeolekut ähvardavate tõsiste ohtude kõrvaldamiseks. Nõukogu võtab teadmiseks, et komisjon soovitab kõikidel Schengeni riikidel rakendada soovitatud meetmed niipea kui võimalik, kuid mitte rohkem kui kuue kuu jooksul.
- 11) Võttes arvesse ELi välispiiri piisava kaitse ja Schengeni alal piisava julgeoleku tagamise meetmete rakendamiseks vajalikku aega, ei tohiks kontrolli pikendada rohkem kui kuueks kuuks alates käesoleva rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäevast.
- 12) Liikmesriigid, kes otsustavad käesoleva rakendusotsuse kohaselt sisepiirikontrolli jätkata, peaksid sellest teavitama teisi liikmesriike, Euroopa Parlamenti ja komisjoni.
- 13) Enne sisepiirikontrolli jätkamise kasuks otsustamist peaksid asjaomased liikmesriigid uurima, kas neil ei ole kindlakstehtud ohu tulemuslikuks kõrvaldamiseks võimalik võtta muid, isikute ja kaupade liikumisvabadust vähem piiravaid meetmeid. Oma soovitusel Schengeni ala proportsionaalse politseikontrolli ja politseikoostöö kohta esitas komisjon Schengeni riikidele üleskutse kasutada tõhusamalt politsei volitusi kogu nende territooriumil, sealhulgas piirialal ja peamistel teedel, ja eelistada politseikontrolli. Kuni komisjoni soovitusi rakendamiseni peaksid asjaomased

¹¹ Vt komisjoni 2. märtsi 2017. aasta viies eduaruanne Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule ELi ja Türgi avalduse rakendamise kohta (COM(2017) 204 final).

Schengeni riigid esitama teateid sobivaimate vahendite leidmiseks teostatud analüüsimise tulemuste ja viimase võimalusena piirikontrolli jätkamise otsuste põhjenduste kohta.

- 14) Käesoleva rakendusotsuse alusel tehtav kontroll peaks jätkuma vaid vajalikus ulatuses ja selle intensiivsus peaks piirduma sellega, mis konkreetses olukorras on hädavajalik. Seega võib eeldada, et rändevoo vähenemisel lõpetatakse kontrollimine konkreetsel piirilõigul. Selleks et piirikontroll oleks võimalikult kasulik ja selle mõju vabale liikumisele jääks võimalikult väikeseks, peaks see olema sihipärane ning põhinema pideval riskianalüüsil ja luureteabel. Schengeni riikidel, keda mõjutab asjaomaste piirilõikude kontrollimine, peaks olema võimalik korrapäraselt esitada oma seisukohti kontrolli vajalikkuse kohta, ning Schengeni riik, kes on otsustanud kontrolli taastada, peaks neid seisukohti arvesse võtma kontrolli vajalikkuse analüüsimisel ja läbivaatamisel eesmärgiga kontrollimist järk-järgult vähendada.
- 15) Iga käesoleva rakendusotsuse rakendamise kuu lõppedes tuleks komisjonile kiiresti saata täielik aruanne, mis sisaldab kõiki tehtud kontrolli tulemusi ning hinnangut kontrolli jätkamise vajaduse kohta, kui see on asjakohane. Aruanne peaks sisaldama kontrollitud isikute, kontrolli tulemusel antud sisenemiskeeldude, kontrolli tulemusel tehtud tagasisaatmisotsuste ja kontrollitud sisepiiri lõikudes saadud varjupaigataotluste koguarvu.
- 16) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni teate, et ta jälgib tähelepanelikult käesoleva rakendusotsuse kohaldamist,

SOOVITAB JÄRGMIST:

1. Austrial, Saksamaal, Taanil, Rootsil ja Norral pikendada kuni kuueks kuuks alates käesoleva rakendusotsuse vastuvõtmise kuupäevast proportsionaalset ajutist piirikontrolli järgmistel sisepiiridel:
 - Austria Austria-Ungari ja Austria-Sloveenia vahelisel maismaapiiril;
 - Saksamaa Saksamaa-Austria maismaapiiril;
 - Taani oma sadamates, millel on parvlaevavahetus Saksamaaga, ja Taani-Saksamaa vahelisel maismaapiiril;
 - Rootsi Lõuna ja Lääne politseipiirkonnas asuvates Rootsi sadamates ning Öresundi silla juures;
 - Norra oma sadamates, millel on parvlaevavahetus Taani, Saksamaa ja Rootsiga.
2. Enne piirikontrolli pikendamise otsuse tegemist peaksid asjaomased liikmesriigid vahetama mõjutatud liikmesriigi või liikmesriikidega arvamusi tagamaks, et piirikontrolli tehakse üksnes siis, kui seda peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks. Lisaks sellele peaksid asjaomased liikmesriigid tagama, et sisepiirikontrolli tehakse ainult viimase abinõuna, kui muude meetmetega ei ole võimalik saavutada samaväärseid tulemusi, ja ainult sellistel sisepiirilõikudel, kus seda peetakse kooskõlas Schengeni piirieskirjadega vajalikuks ja proportsionaalseks. Eelistada tuleks politsei volituste kasutamist, kui see võimaldab tagada samaväärse julgeoleku, kuna sellel on väiksem mõju isikute ja kaupade vabale liikumisele. Asjaomased liikmesriigid peaksid vastavalt teavitama ülejäänud liikmesriike, Euroopa Parlamenti ja komisjoni.

3. Piirikontroll peaks olema sihipärane, põhinema pideval riskianalüüsil ja saadaoleval teabel ning kontrolli ulatus, sagedus, koht ja aeg peaksid piirduma sellega, mis on tingimata vajalik tõsisele ohule reageerimiseks ning avaliku korra ja sisejulgeoleku tagamiseks. Käesoleva rakendusotsuse kohaselt sisepiiril piirikontrolli tegev liikmesriik peaks kord nädalas läbi vaatama kontrollide vajalikkuse, sageduse, koha ja aja, kohandama kontrollide intensiivsust kõrvaldamist vajava ohu tasemele, lõpetama kontrollid, kui see on asjakohane, ning esitama komisjonile ja nõukogule kord kuus kiiresti aruande.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*